דאיעבר מקלוט כרבי שמעון. קלוט פרסומיו קלוטות וגולד מן הטהור ורבי שמעון קרי ליה טמא דתניא בכורות (דף ו:) רבי שמעון אומר גמל [ויקרא יא] גמל[a] שני פעמים אחד גמל הגולד מן הגמלה ואחד גמל הגולד מן הפרה ואפילו עברתו מן הטהור משור גמור קאמר ליה ר"ש ופליג עליה רבי יהושע [בכורות ז.] היכא דעברתו מן הטהור משור שאינו קלוט ומתירו בסימן אחד של טהרה או מעלה גרה או מפרים פרסה ודורש את זה לא תאכלו את הגמל [שם] זה אי אתה אוכל בסימן אחד אבל יש אחר שאתה אוכל בסימן אחד ואי זה זה טמא הגולד מן הטהור ועיבורו מן הטהור יכול אף עיבורו מן הטמא כלומר יכול כשם שאני מכשיר בו כך אני מכשיר בבנו אם נתעברה פרה היאמנו ת"ל שה כשבים ושה עזים[b] עד שיהא גולד משני כבשים שיהו אביו ואמו כבשים והיא פסולא דבנו דנפקא ליה לר' יהושע מכבשים משמע ליה לרבא משה: **מי פטר גנב נפשיה.** גרי בעלים: **בכבש.** דאמר ליה עולה קא מחייבת ועולה משלומנא לך[c] ולא אפסדתך מו מילי דהא יולא בה אתה ידי נדרך: **גנב פטר עצמו.** דאתגלומין דבעלים מחייב והרי הוליאו ידי נדרו ואפסידא דהקדש מיפטר דמצית אתיא כתיב[d] ולא הקדש ואליבא דר' שמעון נקט לה דאמר קדשים שחייב באחריותן חייב. פלוגתייהו דרבנן ור"א וטעמייהו בפרק בתרא דמנחות [קז:]: **מתני' אי שחיטה לו בו שותפות.** קודם שגנבו לא קרינן ביה ומכרו[e] כולו באיסורא: **הנוחר.** [f]קורעו מנחיריו עד לבו: **והמעקר.** עוקר סימנין: **פטור.** ואפי' לרבנן דהא לאו שחיטה היא כלל: **גמ' מאי חוץ מאחד ממאה.** כלומר ממאי קאמרינן דאי שייריה הוי שיורא: **סגיפר עמו.** כגון מכשרו אבל שיורא עורה וקרניה וגזומיה לא הוי שיור: **ולוי אמר.** אפילו גזומיה הוי שיור: **המעכב כשחיטה.** דבר שאם ניטל היתנה נעשית בו נבילה מחייב כגון ווסט או קנה או הירך [g]ואבל שלה או כבד או אחד מבני מעייס דלא מתיר לה שחיטה אבל ידה ורגלה מן האבוכה ולמטה לא. וטעמא דכולהו מפרש לקמן: **אלא לרב דאמר כמאן.** אי כת"ק אפי' חוץ מגזומיה אי כרבי אפילו ידה נמי לא: **מידי דהוי בטביחה.** הוי שיור במכילה: **ור"ש בן אלעזר.** לא דרש דומיא דטביחה ומיהו גזומיה לא הוי שיור דלמיגז קיימי: **אם הקיטעם.** אע"ג דליכא כולה חייב דמאי דגנב הא זבין כוליה: **שוקף שגנב מחבירו.** פטור מאבדנה ומשה אפי' מחלק מחבירו דליכא וטבחו כולו באיסורא: **שוקף שטבח לדעת חבירו.** משלמין בין שיהם דאיכא וטבחו כולה בחיובא דהטובחם חייב על חלקו ומחבירו נמי עשאו שליח והא רבינן לעיל דף עח.) דיש שליח לדבר עבירה הכא דאמרינן תחת [שמות כא] לרבות את השליח: **שוקף שטבח שלא לדעת חבירו.** פטור דליכא וטבחו כולו בחיובא דבההוא פלגא דאבריה לא נעשה שליח והוה ליה כטובח ומוכר אחר הגנב דפטור ועל חלקו נמי פטור הואיל דליכא וטבחו כולו בחיובא. [h]ואף על גב דאמרן לעיל [עא:] חמשה נקב ואפי' חמשה חלאי נקב הני מילי היכא שגנב בהמת השותפין וטבחו ואחר כך הודה לאחד מהם על חלקו דבשעת טביחה הואי כוליה בחיובא והכי אמרינן בהגוזל (לקמן דף קו:) דשותף שטבח שלא לדעת חבירו פטור: **חוץ משלשים יום.** אעשה בה מלאכתי: **חוץ ממלאכתה.** אם תרלה לשוחטה שחוט מיד ואם תעשה בה מלאכה המלאכה היא שלי מי הוי שיור או לא: **עובר ירך אמו הוא.** פלוגתא בתמורה (ג: לא.): **גנב ונתן לאחר וטבח.** לא נתן בתתנה דא"כ אפילו לא טבח מיחייב אנתינה משום מכירה כדקתני סיפא אלא עשאו שליח לטביחה או למכירה:

יהקיף

מי פטר נפשיה כו'. אבל הגולל עצמו פטיעא דמני פטר נפשיה אי לא בעי למיעבד מצוה מן המובחר: גנב

דאיעבר מקלוט כר' שמעון בעי רבא הרי עלי עולה והפריש שור ובא אחר וגנב מי פטר גנב נפשיה בכבש לרבנן בעולת העוף לר' אלעזר בן עזריה דתנן [a]הרי עלי עולה יביא כבש ר"א בן עזריה אומר יביא תור או בן יונה מאי מי אמרינן שם עולה קביל עילויה או דלמא מצי א"ל אנא מצוה מן המובחר בעינא למיעבד בתר דאיבעיא [b]הדר פשט גנב פטר עצמו בכבש לרבנן בעולת העוף לר' אלעזר בן עזריה רב אחא בריה דרב איקא מתני לה בהדיא אמר רבא [c]הרי עלי עולה והפריש שור ובא אחר וגנבו פטר עצמו בכבש לרבנן ובעולת העוף לר' אלעזר בן עזריה: **מתני'** [d]מכרו חוץ מאחד ממאה שבו או שהיתה לו בו שותפות [e]השוחט ונתנבלה בידו הנוחר והמעקר משלם תשלומי כפל ואינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה: **גמ'** מאי חוץ מאחר ממאה שבו אמר רב [f]חוץ מדבר הניתר עמו בשחיטה ולוי אמר חוץ מגיזותיה וכן תניא במתניתא חוץ מגיזותיה מיתיבי מכרה חוץ מידה חוץ מרגלה חוץ מקרנה חוץ מגיזותיה אינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה רבי אומר [g]דבר המעכב בשחיטה אינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה ושאינו מעכב בשחיטה משלם תשלומי ארבעה וחמשה ר"ש בן אלעזר אומר חוץ מקרנה אינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה חוץ מגיזותיה משלם תשלומי ארבעה וחמשה בשלמא ללוי כתנא קמא אלא לרב במאן אמרי רב דאמר כי האי תנא דתניא ר"ש בן אלעזר אומר מכרה חוץ מידה וחוץ מרגלה אינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה [h]חוץ מקרנה חוץ מגיזותיה משלם תשלומי ארבעה וחמשה במאי קמיפלגי תנא קמא סבר [i]וטבחו כולו בעינן [j]ומכרו כולו בעינן ורבי סבר וטבחו מידי דהוי בטביחה לאפוקי מידי דלא הויא בטביחה ומכרו דומיא [k] דטביחה ור' שמעון בן אלעזר סבר קרנא דלא למגזא קיימא הוי שיור ואינו משלם תשלום ארבעה וחמשה גיזותיה דלמיגז קיימי לא הוי שיור ומשלם תשלום ארבעה וחמשה ואידך תנא דבי ר' שמעון בן אלעזר סבר ידיו ורגליו דצריכי טביחה הוי שיור ולא משלם תשלומי ארבעה וחמשה קרניה וגיזותיה דלא צריכי טביחה לא הוי שיור קשיא דר' שמעון בן אלעזר אדר' שמעון בן אלעזר תרי תנאי ואליבא דר"ש בן אלעזר ת"ר [l]הגונב הקיטעת ואת החיגרת ואת הסומא וכן הגונב בהמת השותפין חייב ושותפים שגנבו פטורים והתניא [m]שותפין שגנבו חייבין אמר רב נחמן לא קשיא כאן בשותף שגנב מחבירו כאן בשותף שגנב מעלמא איתיביה רבא לרב נחמן יכול שותף שגנב מחבירו ושותפין שגנבו יהו חייבין תלמוד לומר וטבחו כולו בעינן וליכא אלא אמר רב נחמן לא קשיא [n]כאן בשותף שטבח לדעת חבירו כאן בשותף שטבח שלא לדעת חבירו [o]בעי רבי ירמיה מכרה חוץ משלשים יום חוץ ממלאכתה חוץ מעוברה מהו אליבא דמאן דאמר [p]עובר ירך אמו הוא לא תבעי לך דהא שייר בה כי תבעי לך אליבא דמאן דאמר דעובר לאו ירך אמו מאי מימר אמרינן כיון דמחובר בה הוי שיור או דלמא כיון דלמפרש מינה קאי לא הוי שיור איכא דאמרי כיון דלאו ירך אמו הוא לא הוי שיור או דלמא כיון דצריך לאישתרויי בהדה בשחיטה כמאן דשייר בגופה דמי תיקו: בעי רב פפא [q]גנבה קטעה ומכרה מהו מי אמרינן מאי דגנב הא לא זבין או דלמא מה דזבין הא לא שייר תיקו: תנו רבנן [r]גנב ונתן לאחר וטבח גנב ונתן לאחר ומכר גנב

עין משפט
נר מצוה

קיב א מיי' פט"ז מהל' מעשה הקרבנות הלכה ג:
קיג ב מיי' שם הלכה ז:
קיד ג מיי' פ"ב מהל' גניבה הלכה יא טור ח"מ סימן שנ סמג עשין עא:
קטו ד מיי' שם הל' ח:
קטז ה ו ז מיי' שם הלכה יא:
קיז ח מיי' שם הל' ט:
קיח ט מיי' שם הי"ד:
קיט י כ מיי' שם הי"ב:
קכ ל מיי' שם הל' י:

מוסף רש"י

הרי עלי עולה יביא כבש. פחות שבעולות, דעולה ליכא לאפוקי אלא בזכרים (מנחות קז.). שותפין שגנבו. והאחד הוליאה מרשות בעלים לדעתו ולדעת חבירו (ב"מ ח.).

מסורת הש"ס

a) מנחות קה. קז. ממורה כ., b) עי' בשלטי הגבורים פ"ק דב"ב דף ו., ג) [מו מכרו כל"ל], ד) [תוספתא פ"ז], ה) [שבת לג: ע"ש לע"ק, ב"מ מ.], ו) [מולין נח. וש"נ], ז) [תוספתא פ"ז], ח) [דברים יד], ט) [שמות כב], י) [שמות כא], כ) בפרש"י מולין פה ע"ב פירש מוקמו (מו"ר), ל) ס"א מו מגן וע"ל בלפניו. רש"ל.

תורה אור השלם

1. כִּי יִגְנֹב אִישׁ שׁוֹר אוֹ שֶׂה וּטְבָחוֹ אוֹ מְכָרוֹ חֲמִשָּׁה בָקָר יְשַׁלֵּם תַּחַת הַשּׁוֹר וְאַרְבַּע צֹאן תַּחַת הַשֶּׂה: שמות כא לו

הגהות הב"ח

(a) גמ' דומיא דוטבחו ור' שמעון וכו' דלא למיגז קיימא: (b) רש"י ד"ה בכבש וכו' משלומנא לך גבי הקדש ולא אפסדתך:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה שותף שטבח כו' ואע"ג דאסרן לעיל. עי' רש"י לקמן דף קו ע"ב ד"ה בשותף שטבח וע"ע:

וסקיף. מכר בחמנה ואשתרי ולא קיבל דמיס: **גנב ופרע בהקיפו.** שהקיפו חבירו פרקמטיא בחשתרי ופרע לו בהמה זו: **מתני'** (ב) **ונכנסו ומכרו חוץ מרשותו.** כשהוליא מרשותו נעשה עליו גנב (ג)(לרב יהודה) וקנאו: **או שגנב חוץ מרשותו.** קנאו בחשיכה מיד ונעשה גנב עליו אבל גנב וטבח ומכר ברשותו פטור דלא נעשה עליו גנב: **היה.** גנב מושכו ויוצא פטור מכלום: **הגביהו.** אפי' ברשות בעלים שהרי הגבהה קונה בכל מקום במסכת קדושין (דף כה:): **נתנו.** בעליו לבכורות בנו לכהן בה' סלעים של פדיון הבן. ל"א נתנו גנב לבכורות בנו ונתנו לו שם במקום שגנבו לשומר חנם ולשואל: **היה מושכו.** הכהן או בעל חוב או השומר ומת ברשות בעלים: **פטור.** הגנב מכלום. ולשון אחרינא עיקר. הא' חייב אגנב קאי דמחייב גנב בקנין שלוחיו דאי בנותנו בעליו מאי חייב נהי דשואל מצי למימר חייב באונסין אלא שאר שומרים מי חייבי במתה כדרכה ועוד לגבי כהן ובעל חוב מאי חייב ופטור איכא הפסיד ולא הפסיד מבעי ליה: **גמ' תיקנו משיכה בשומרים.** שלא יתחייב שומר בשמירה עד שימשוך: **מאי לאו.** היה מושכו שומר ומת חייב גנב בחשיכה שומר: **לא גנב.** והכי קאמר נתן בעל הבית לבכורות בנו כו' ובא גנב לגונבו משם היה מושכו ויוצא כו': שכירות

גנב והקדיש גנב והקיף גנב ונתן במתנה גנב ופרע (ו) חובו גנב ופרע בהקיפו גנב ושלח סבלונות בבית חמיו משלם תשלומי ארבעה וחמשה מאי קמ"ל אשמעינן רישא גנב ונתן לאחר וטבח דיש שליח לדבר עבירה אע"ג דבכל התורה כולה (ז)א אין שליח לדבר עבירה ב הכא יש שליח לדבר עבירה מאי טעמא וטבחו ג ומכרו ד מה מכירה דלא אפשר דלאו על ידי אחר אף טביחה ע"י אחר מחייב ואשמעינן סיפא גנב והקדיש ה מה לי מכרו להדיוט מה לי מכרו לשמים: **מתני'** ו גנב ברשות הבעלים וטבח ומכר חוץ מרשותם או שגנב חוץ מרשותם וטבח ומכר ברשותם או שגנב וטבח ומכר חוץ מרשותם משלם תשלומי ארבעה וחמשה ז אבל גנב וטבה ומכר ברשותם פטור ח היה מושכו ויוצא ומת ברשות הבעלים פטור הגביהו או הוציאו מרשות בעלים ומת חייב י נתנו לבכורות בנו או לבעל חוב לשומר חנם לשואל לנושא שכר ולשוכר והיה מושכו ומת ברשות הבעלים פטור הגביהו או שהוציאו מרשות הבעלים ומת חייב: **גמ'** בעי אמימר תיקנו משיכה בשומרים או לא אמר רב יימר ת"ש נתנו לבכורות בנו או לבעל חובו לשומר חנם ולשואל לנושא שכר ולשוכר היה מושכו ויוצא ומת ברשות הבעלים פטור מאי לאו ישומר וש"מ תיקנו משיכה בשומרין אמר ליה לא גנב הא תנא ליה רישא תנא גנב שגנב מבית הבעלים ותנא גנב שגנב מבית שומר אמר ליה רב אשי לא תדחייה מה לי גנב שגנב מבית שומר מה לי גנב שגנב מבית בעלים אלא לאו שומר וש"מ תיקנו משיכה בשומרין ש"מ יאיתמר נמי אמר ר' אלעזר כדרך שתיקנו משיכה בלקוחות כך תיקנו משיכה בשומרין תניא נמי הכי כדרך שתיקנו משיכה בלקוחות כך תיקנו משיכה בשומרין וכשם שהקרקע נקנית בכסף בשטר ובחזקה יא כך שכירות נקנית בכסף בשטר ובחזקה יב שכירות דמאי אילימא שכירות

ולשאר קניות מדדרשינן לעיל (דף פה.) גבי גנב אין לי אלא ידו גנבו חבירו וקרפיפו מנין משמע דלא מחייב אלא במקום שראוי לקנות כי היכי דדרשינן גיטין (דף עז.) ונתן ביה ונראה דהלכה כאביי ורבא מדמייתי מילתייהו בהמוכר [את] הספינה (שם) משמע שהם עיקר ולא שייך כאן כל כל היכא דפליגי רב אחא ורבינא הלכה כרבינא לקולא:

נתנו לבכורות בנו או לב"ח. אומנו לשון שפירש בקונטרס דאבעלים קאי רחוק מאד חדא שצריך לפרש לאומנו לשון שמת בפשיעה ולא כי אורחיה ועוד דלשון חיוב ופטור לא שייך אבכורות בנו וב"ח וצריך לדחות דמשום אחרינא נקט חיוב ופטור ועוד דבתוספתא (פ"ז) קתני הגביהו או נתנו לבכורות בנו משמע דאגנב קאי דאי אבעלים מה צריך הגבהה והא דיליה הוא ועוד דראיה דמייתי ממתני' בגמרא אבעיא דתקנו משיכה בשומרים אי אפשר לישנה דהאי לישנא לפי מה שמפרש בגמ' ול"א שפירש בקונטרס נתנו הגנב לבכורות בנו הוא עיקר דמתחייב הגנב במשיכת הני וא"ת ואמאי מחייב במשיכה והא אין שליח לדבר עבירה ויש לומר דאפי' לדיה בחיסורא אלא סבורין שהיה שלו ובין לגירסא דמפרש בפ"ק דבבא מציעא (דף י: ושם) טעמא דאין שליח לדבר עבירה משום דשליח בר מיזבא הוא ולבני הבא ולבני המלמיד דבני מי שומעין ובין לגירסא דאי בעי עביד אי בעי לא עביד אין שייך לכאן דהתם אין יודע שהשליח יעבור אבל כאן יודע הוא שיקח מאחר שהוא סבור שהוא שלו ועל (עא.) גבי גנב וטבח בשבת דמוקי לה בטובח על ידי אחר ופריך וכי היכן מצינו שזה חוטא ומתחייב הוי אי למימר דסבור שהוא שלו אבל משני שפיר והאמת אבל ק"ק היכי יליף מה מכירה ע"י אחר אף טביחה כו' דלמא דוקא כשסבור שהוא שלו כיון דליכא יתור: [ועיין תוס' קדושין מב: ד"ה אמאי]:

תיקנו משיכה בשומרין **או לא.** הא לא מבעי ליה אי משעת משיכה [או משעת מלאכה] מתחייבים כל חד וחד כדיניה שומר חנם בפשיעה ושומר שכר בגניבה ואבידה ושואל באונסין דפשיעה דמשעת משיכה מתחייבים דאם לא כן מאימתי דבהשואל (ב"מ דף לח: ושם) תנן אם אמר לו השואל שלח ושלחה ומתה חייב ובגמרא אמר פרה במשיכה ובשמעתין דשואל קורדום (שם לט.) אמר אי לאונסים אם לא דאיכא למ"ד גבי שואל קורדום מחבירו ביקע בו קנאו לא ביקע בו לא קנאו ומני משאיל הדר ביה וכן בפרה עד שיעשה בה מלאכה ופשיט ליה מתמתיתין דנתנו לבכורות בנו דקתני הגביהו או שהוליאו מרשות בעלים ומת חייב מאי לאו שומר ומדמחייב גנב אמשיכת שומר ש"מ דמשיכה גמורה הוא שאין יכול לחזור בו שאם היה יכול לחזור בו לא היה מתחייב במשיכתו ומשני לא גנב שהיה גנב מושכה מבית שומרים ותנא גנב שגנבו מבית שומרים ומיירי שלא נתן לבכורות בנו ובעל חובו לגמרי דא"כ הוו בעלים ולא שומר אלא אפותיקי בעלמא עשה להם שאם לא יפרע עד יום פלוני שיהא קנוי להם ורב הונא דאמר בפרק השואל דלא ביקע בו מני משאיל הדר ביה הוה דמי הכי ולא חיים לפירכא דנסמוך מה לי גנב מרשות שומר מה לי גנב מרשות בעלים ובהמים מקדש (קדושין דף מז: ושם) איכא תנא כרב הונא דאפי' במלוה יכול לחזור כל זמן שלא הוליאו כ"ש שאילה וג' מחלוקות בדבר דלרב הונא לא תקנו משיכה בשומר ולר"א תקנו כדקאמר התם יג ופליגא דר"א ולר' אלעזר נמי מדאורייתא יכול לחזור אלא שחכמים תקנו דלא מני הדר ביה משעת משיכה ועוד קאמר התם ופליגא אדרבי אמי דאמר ר' אמי המשאיל קורדום של הקדש לחבירו מעל וחבירו מותר לבקע בו לכתחילה משמע דסבר דקנה מדאורייתא דאי מדרבנן ומעל משום דמדרבנן אין יכול לחזור יד כמו נתנה לבנו בפרק הזהב (ב"מ דף מח. ושם) א"כ הוי אומרת דאמי לידי קולא דחבירו מותר לבקע בו לכתחילה:

שהטמין

קבא א מיי' פ"ז מהל' מעילה הלכה כ:
קכב ב מיי' פ"ב מהל' גניבה הלכה י טור ח"מ סימן ש:
קכג ג מיי' שם הל' יח:
קכד ד ה ו ז מיי' שם הלכה טז ועיין במ"מ:
קכה ח מיי' פ"ב מהל' שכירות הלכה ח סמג עשין פט טוש"ע ח"מ סימן שז סעיף ב:
קכו ט מיי' פ"ח מהל' מכירה הלכה יח סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סימן קלה סעיף ט וסימן שז סעיף ב וסימן שטו סעיף ח:

מוסף רש"י

אין שליח לדבר עבירה. אין שליח משום לדבר עבירה שיתחייב שולחו, אלא הרי הוא כעושה מעליו (קדושין חב:). מה מכירה דלא אפשר דלאו על ידי אחר. אינה מתקיימת אלא על ידי אחר, שהרי הגנב מוכר והלוקח לוקח (שם חג.) אי אפשר אלא על ידי אחר, שהלוקח לוקחו ממנו (כתובות לג:). היה מושכו ויוצא. גנוב בהמה ברשות בעלים קאי, ומת. השור, ברשות הבעלים פטור. הגנב מגלגלם בלוס, דלא קני להתחייב באונסין (כתובות לא:). שהקרקע נקנית בכסף בשטר ובחזקה. דנעל ופרן וגדר כל שהוא, ובמסכת קדושין (כו.) יליפינן להו (ב"מ צט:). כך שכירות. קס"ל שכר בהמה וכלים (שם).

הגהות הב"ח

(ו) גמ' ופרע בחובו: (ב) רש"י ד"ה וטבח ומכר חוץ מרשותו דכשהוציאו חרץ מרשותו: (ג) תוס' ד"ה גנב וכו' מפליג וקאמר גנב וטבח ואח"כ:

גליון הש"ם

תוס' ד"ה תיקנו וכו' כפו נתנה לבלן בב' הוהב. לענ"ד נראה דהכ ל"ל כפוף הדיבור הזה והכיולו לאיה לנקולא לא אולין בתר קנין דרבנן והיינו מדאמרינן שם גבי בלן דלר"י דמעות קונות ד"מ נתן לספר מעל אף דמדרבנן לא קני ה"נ הכא אם מה"מ ל"ק אף דמדרבנן קני מ"מ לא יהא מותר לבקע בו:

שהטמין בחורשין. פי' הטמין עצמו וס"ד שהלך בחשאי וטבח הכהמה במקום שהוא ומש"ה פריך והא לא משך: **כיון** דראוהו גזלן הוא. כלומר שעושה במקום גלוי ולא דמי לגונב בבית או בחצר: **ורבי** יוחנן הא דמטמרי כו'. למ"ד בהכותם (לעיל דף מז. ושם) דלר' יוחנן לסתים מזויין כיון דמטמר מאינשי גנב הוא אצטריך להאי טעמא דלמ"ד דגזלן הוא לר' יוחנן לא צריך להאי טעמא כלל:

מפני מה החמירה תורה בו'. בטוען טענת גנב וטענת גזלן לא שייך האי טעמא כלל: **אין** מגדלין בהמה דקה. אפי' בבית קאמר דלרעות אפי' בהמה גסה אסור כדאמרינן בזה בורר (סנהדרין דף כה:) רועה שאמרו אחד רועה בהמה גסה ואחד רועה בהמה דקה וא"ת והא דמסיק התם דלבא מגדלין אימתר דמגדלי בהמה דקה בארץ ישראל פסולין בחולה לארץ כסריס מגדלי בהמה גסה אפי' בא"י כסריס מאי קמשמע לן דהא דבחו"ל כסריס מתני' היא דאפי' בסוריא שרי כ"ש בחו"ל ויש לומר דודאי לא אצטריך אלא איידי דאמר דבא"י פסולין קמסיים דבחו"ל כסריס ומגדלי בהמה גסה דאפי' בא"י כסריס אצטריך לאשמועינן דאי ממתניתין הוה אמינא דאפי' גסה אסור והא דנקט דקה לאשמועינן דאפי' דקה שרי בסוריא ונראה דהא דאמרינן בפ"ק דב"מ (דף ה:) דרועה בהמות של אחרים כשר דאין אדם מוטל ולא לו היינו דוקא גסה שמותר לגדל אבל דקה בא"י או בבבל לרב אין נראה לחלק בין מגדל שלו לשל אחרים דהא אפי' קשורה בכרעי המטה אסור ולא כדברי המפרש לקמן דסבר רב הונא שמותר למסור לאשתו כמו שמותר לרועה ולכך היתה מנטרת להו חובה דהא כיון דבבבל בא"י לבהמה דקה אין לו לחלק בין על ידי עצמו בין ע"י אחרים והנהו עיזי דאכלי חושלי בנהרדעא בחזקת הבתים (ב"ב דף לו.) וקאמר שאני עיזי דמסירי לרועה אף על גב דנהרדעא היא בבבל שמא לא היו כל כך מזהרים על דברי רב שאמר בבבל בא"י לבהמה דקה שגם רב הונא לא החמיר וכן משמע דאפי' ע"י אחרים אסור מדלא מסר ההוא חסיד בהמה לרועה וכן בעלי בתים שבגליל מסתמא לא היו מרעין בעצמן את צאן ורועה שעשה תשובה מי לא עסקינן שמונח אחרים שיראו לו ואפי' הכי קאמר יאכור על יד: והטבח

שכירות דמטלטלין מטלטלי בני שטרא נינהו אמר רב חסדא [א]שכירות דקרקע: אמר ר' אלעזר [ב]ראוהו שהטמין בחורשין וטבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה אמאי הא לא משך א"ר חסדא [ג]שהכישה במקל אמרי וכיון דראוהו גזלן הוא [ד]כיון דקא מטמרי מנייהו גנב הוא ואלא גזלן היכי דמי אמר ר' אבהו [ה]כגון בניהו בן יהוידע שנאמר [1]ויגזל את החנית מיד המצרי ויהרגהו בחניתו ר' יוחנן אמר כגון בעלי שכם שנאמר [2]וישימו לו בעלי שכם מארבים על ראשי ההרים ויגזלו [את] כל אשר יעבר עליהם בדרך ור' אבהו מאי טעמא לא אמר מהאי אמר לך כיון דמטמרי איטמורי לא גזלני נינהו ור' יוחנן הא דקא מטמרי דלא ניחזינהו אינשי וניערקו מנייהו שאלו תלמידיו את רבן יוחנן בן זכאי מפני מה החמירה תורה בגנב יותר [ו] מגזלן אמר להן זה השוה כבוד עבד לכבוד קונו וזה לא השוה כבוד עבד לכבוד קונו [ז]כביכול עשה עין של מטה כאילו אינה רואה ואוזן של מטה כאילו אינה שומעת שנאמר [3]הוי המעמיקים מה' לסתיר עצה והיה במחשך מעשיהם וגו' וכתיב [4]ויאמרו לא יראה יה ולא יבין אלהי יעקב וכתיב [5]כי [אמרו] עזב ה' את הארץ ואין ה' רואה [ח](תניא) אמר ר' מאיר משלו משל משום רבן גמליאל למה הדבר דומה לשני בני אדם שהיו בעיר ועשו משתה אחד זימן את בני העיר ולא זימן את בני המלך ואחד לא זימן את בני העיר ולא זימן את בני המלך איזה מהן עונשו מרובה הוי אומר זה שזימן את בני העיר ולא זימן את בני המלך אמר רבי מאיר בא וראה כמה גדול כח של מלאכה שור שביטלו ממלאכתו חמשה שה שלא ביטלו ממלאכתו ארבעה אמר רבן יוחנן בן זכאי בא וראה כמה גדול כבוד הבריות שור שהלך ברגליו חמשה שה שהרכיבו על כתיפו ארבעה: **מתני'** [ט]ה"אין מגדלין בהמה דקה בא"י [י]אבל מגדלין בסוריא ובמדברות של ארץ ישראל [יא]אין מגדלין תרנגולין בירושלים מפני הקדשים [יב]ולא כהנים בארץ ישראל מפני הטהרות [יג]אין מגדלין חזירין בכל מקום [יד]לא יגדל אדם את הכלב אלא אם כן היה קשור בשלשלת [טו]אין פורסין נישובים ליונים אלא אם כן היה רחוק מן הישוב ל' רים: **גמ'** ת"ר אין מגדלין בהמה דקה בא"י אבל מגדלין בחורשין שבארץ ישראל בסוריא אפילו בישוב ואין צריך לומר בחוצה לארץ תניא אידך אין מגדלין בהמה דקה בארץ ישראל אבל מגדלין במדבר שביהודה ובמדבר שבספר עכו ואף על פי שאמרו אין מגדלין בהמה דקה אבל מגדלין בהמה גסה לפי [טז]לשאין גוזרין גזרה על הצבור אלא אם כן רוב צבור יכולין לעמוד בה בהמה דקה אפשר להביא מחוצה לארץ בהמה גסה אי אפשר להביא מחוצה לארץ ואף על פי שאמרו אין מגדלין בהמה דקה [יז]אבל [יח]משהה הוא קודם לרגל שלשים יום וקודם משתה בנו ל' יום ובלבד שלא ישהה את האחרונה שלשים יום דסד"א דאי נפק ליה רגל ומכי זבנה עד השתא אכתי לא מלו ליה תלתין יומין לא נימא תלתין משרא שרי ליה לשהויי אלא כיון דנפק ליה רגל לא מבעי ליה לשהויי

והטבח

שכירות דמטלטלי. שהשכיר לו כליו: **בני שטרא נינהו.** בתמיה הא לא מקנו מטלטלין אלא במשיכה כדאמרינן בקדושין (דף כו.) והכי נמי דמקנו בכספא לענין קנוני מי שפרא מיהו בשטר לא מיקנו מידי דדכריס בעלמא נינהו כדאמרינן בהזהב (ב"מ דף מט.) דכריס לין בהם משום ממוסרי אמנה: **שהטמין בחורשין.** שנטמן ביער לגנוב בהמות הרועות שם: **וכיון דראוהו גזלן הוא.** ולא דומה לגנב כפני שניס דהתם אע"ג דחזו ליה שאר אינשי לא מיסתפי מינייהו דמימר אמר לא מייייהו שקילנא מידי אבל חורשין מרעה לכל היא ולא ידע דמאן ניהו הן בהמה וכיון דלא מיסתפי מכולי עלמא גזלן הוא: **החמירה תורה.** לשלם כפל ארבעה וחמשה: **השוה כבוד עבד.** לא ירא מבני אדם כדרך שלא ירא השוה עבד לקונו אלא כיבד העבד יותר מקונו שהוא ירא מבני אדם ומעין של מעלה לא מזהר: **לסתיר עצה.** כמו להסתיר יועץ במסתרים לגנוב להרע: **שה שהרכיבו.** הגנב על כתיפו וחזל את עצמו בו לפיכך היקל הקב"ה עליו בתשלומין: **מתני' אין מגדלין בהמה דקה בארץ ישראל.** משום יאוב א"ר שמגעירא את השדות וכל שדות א"ר שמעון דישראל: **אבל מגדלין בסוריא.** ארם צובה דדוד כיבשה וקסבר דלא שמיה כיבוש והויא כחולה לארץ ובחולה לארץ מותר לגדל דלא חיישינן ליאוב ואם יפסידו שדות אחרים ישלמנה: **אין מגדלין תרנגולין בירושלים.** אפי' ישראל: **מפני הקדשים.** שישראל אוכלים שם בשר שלמים ותודה ומעשר בהמה ודרך תרנגולים לנקר באשפה שמא יציאו א[עצם כעדשה מן השרץ ויטמאו את הקדשים: **ולא יגדלו כהנים תרנגולין.** בכל א"י: **מפני הטהרות.** שהכהנים אוכלין תרומה הן צריכין להזהר בטהרתן: **חזירין.** טעמא מפרש בגמרא[ט]: **לא יגדל.** מפני שנושך ומנבח ומפלת אשה מירלאתו: **נישובים.** פחים שלא יגדו בהן יוני בני היישוב: **שלשים רים.** ארבע מילין: **גמ' בחורשין.** ביערות כדמתרגמינן ביער[כ] חורשא: **בהמה גסה.** צריכה ביאוב למשאוי ולחרישה: **שלא ישהה האחרונה שבכן שלשים יום.** לקח בהמות קודם לרגל שלשים יום וסמוך לרגל לא יאמר הריני שוחט את המוקדמות ומאחר את האחרונות אף לאחר הרגל עד מלאות שלשים יום למקחן:

והטבח

עין משפט נר מצוה

קכז א מיי' פ"ח מהל' מכירה הלכה יח סמג עשין סב טוש"ע ח"מ סימן קלה סעיף ט וסימן שז סעיף ב וסימן שטו סעיף ח:

קכח ב ג מיי' פ"ג מהלכות גניבה הלכה יח:

קכט ד מיי' שם פ"ח הלכה ג ועיין בהשגות ובמ"מ ופ"ח מהלכות גזילה ואבידה הלכה ג ועיין במ"מ וכל"מ סמג לאוין קנה טוש"ע ח"מ סימן שנט סעיף ז:

קל ה ו מיי' פ"ט מהל' נזקי ממון הלכה ב סמג עשין סו טוש"ע ח"מ סימן תט סעיף ח:

קלא ז ח מיי' פ"ז מהלכות בית הבחירה הלכה יד:

קלב ט מיי' פ"ט מהל' נזקי ממון הלכה ט סמג עשין סו טוש"ע ח"מ סימן תט סעיף כ:

קלג י מיי' שם טוש"ע שם סעיף ג:

קלד כ מיי' פ"ו מהל' גזילה ואבידה הל' ט סמג עשין עג טור ח"מ סימן שם:

קלה ל מיי' פ"ב מהל' ממרים הלכה ה סמג עשין קיח:

קלו מ מיי' פ"ט מהל' נזקי ממון הלכה ז סמג עשין סו טור ח"מ סימן תט:

מוסף רש"י

שכירות דקרקע. השכיר לו בימו, משנתן לו כסף או שמתנו לו בעליס בימי מושכר לך ומסר לו השטר לו שהחזיק בו השוכר, אין אחד מהם יכול לחזור (ב"מ צט:). כביכול. כאילו אפשר לומר כן, וכן כל כביכול שבש"ס (יומא ג:). שור שהלך ברגליו. ולא נתבה בו הגנב לנשאו על כתפו (שמות כא לז). שה שהרכיבו על כתיפו. הוא"ל ונתבה בו (שם). אין פורסים נישובים ליונים. שלא יגדו בהם יוני היישוב (ב"ב כג.).

תורה אור השלם

1. וְהוּא הִכָּה אֶת אִישׁ מִצְרִי אִישׁ מַרְאֶה וּבְיַד הַמִּצְרִי חֲנִית וַיֵּרֶד אֵלָיו בְּשֵׁבֶט וַיִּגְזֹל אֶת הַחֲנִית מִיַּד הַמִּצְרִי וַיַּהַרְגֵהוּ בְּחֲנִיתוֹ: שמואל ב כג כא

2. וַיָּשִׂימוּ לוֹ בַעֲלֵי שְׁכֶם מְאָרְבִים עַל רָאשֵׁי הֶהָרִים וַיִּגְזְלוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר יַעֲבֹר עֲלֵיהֶם בַּדֶּרֶךְ וַיֻּגַּד לַאֲבִימֶלֶךְ: שופטים ט כה

3. הוֹי הַמַּעֲמִיקִים מֵיְיָ לִסְתֹּר עֵצָה וְהָיָה בַּמַּחֲשָׁךְ מַעֲשֵׂיהֶם וַיֹּאמְרוּ מִי רֹאֵנוּ וּמִי יֹדְעֵנוּ: ישעיהו כט טו

4. וַיֹּאמְרוּ לֹא יִרְאֶה יָהּ וְלֹא יָבִין אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: תהלים צד ז

5. וַיֹּאמֶר אֵלַי עֲוֹן בֵּית יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה גָּדוֹל בְּמְאֹד מְאֹד וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ דָּמִים וְהָעִיר מְלֵאָה מִשֶּׁה כִּי אָמְרוּ עָזַב יְיָ אֶת הָאָרֶץ וַאֵין יְיָ רֹאֶה: יחזקאל ט ט

הגהות הב"ח

(ט) גמ' יומר מבגזלן:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) רש"י ד"ה מפני הקדשים וכו' עכס כעדשה. מלא עכס ממחק:

ב) [נעיל מ.], ג) [עיין פרש"י ביומא ג: ד"ה כביכול], ג) רש"ל מ"ז, ד) [מענית כה. תמורה טו:], ה) [עי' תוספות לקמן פב: ד"ה לא], ו) [ב"ב כב. ועי' רש"י חולין קטו. ומענית י. ד"ה ריסבא משמע דגרס הכא ריסבים], ז) [ב"ב ס: ע"ז לו. הוריות ג:], ח) [תוספת' פ"מ], ט) כס"פ: שמפסיד, י) [לקמן פב:], כ) [דכריס יט],

---

והטבח לוקח ושוחה. פי׳ בקונטרס עד יום השוק ובלבד שלא ישהה העגונה שבהן ל׳ יום: שאלו תלמידיו את ר״ג מהו לגדל אמר להן מותר והתנן אין מגדלין אלא הכי קא בעו מיניה מהו לשהות אמר להן מותר [ב]ובלבד שלא תצא ותרעה בעדר אלא קושרה בכרעי המטה: [ג]ת״ר מעשה בחסיד אחד שהיה גונח מלבו ושאלו לרופאים ואמרו אין לו תקנה עד שינק חלב רותח משחרית לשחרית והביאו לו עז וקשרו לו בכרעי המטה והיה יונק ממנה משחרית לשחרית לימים נכנסו חביריו לבקרו כיון שראו אותה העז קשורה בכרעי המטה חזרו לאחוריהם ואמרו לסטים מזויין בביתו של זה ואנו נכנסין אצלו ישבו ובדקו ולא מצאו בו אלא אותו עון של אותה העז ואף הוא בשעת מיתתו אמר יודע אני [א] שאין בי עון אלא עון אותה העז שעברתי על דברי חברי: אמר ר׳ [ד]ישמעאל מבעלי בתים שבגליל העליון היו בית אבא ומפני מה חרבו שהיו מרעין בחורשין ודנין דיני ממונות ביחיד ואע״פ שהיו להם חורשים סמוך לבתיהם שדה קטנה היתה ומעבירין דרך עליה [ה]ת״ר רועה שעשה תשובה אין מחייבין אותו למכור מיד אלא מוכר על יד על יד [ו]וכן גר שנפלו לו כלבים וחזירים בירושתו אין מחייבין אותו למכור מיד אלא מוכר על יד על יד וכן [ז]מי שנדר ליקח בית וליקח אשה בארץ ישראל אין מחייבין אותו ליקח מיד עד שימצא את ההוגנת לו [ח]ומעשה באשה אחת שהיה בנה מיצר לה וקפצה ונשבעה כל מי שיבא איני מחזירתו וקפצו עליה בני אדם שאינן מהוגנין וכשבא הדבר אצל חכמים אמרו לא נתכוונה זו אלא להגון לה כשם שאמרו אין מגדלין בהמה דקה כך אמרו [ט]אין מגדלין חיה דקה

והטבח לוקח ושוחט לוקח ושוהה ובלבד שלא ישהה העגונה שבהן ל׳ יום: [ט]שאלו תלמידיו את ר״ג מהו לגדל אמר להן מותר והתנן אין מגדלין אלא הכי קא בעו מיניה מהו לשהות אמר להן מותר [ב]ובלבד שלא תצא ותרעה בעדר אלא קושרה בכרעי המטה: [ג]ת״ר מעשה בחסיד אחד שהיה גונח מלבו ושאלו לרופאים ואמרו אין לו תקנה עד שינק חלב רותח משחרית לשחרית והביאו לו עז וקשרו לו בכרעי המטה והיה יונק ממנה משחרית לשחרית לימים נכנסו חביריו לבקרו כיון שראו אותה העז קשורה בכרעי המטה חזרו לאחוריהם ואמרו לסטים מזויין בביתו של זה ואנו נכנסין אצלו ישבו ובדקו ולא מצאו בו אלא אותו עון של אותה העז ואף הוא בשעת מיתתו אמר יודע אני [א] שאין בי עון אלא עון אותה העז שעברתי על דברי חברי: אמר ר׳ [ד]ישמעאל מבעלי בתים שבגליל העליון היו בית אבא ומפני מה חרבו שהיו מרעין בחורשין ודנין דיני ממונות ביחיד ואע״פ שהיו להם חורשים סמוך לבתיהם שדה קטנה היתה ומעבירין דרך עליה [ה]ת״ר רועה שעשה תשובה אין מחייבין אותו למכור מיד אלא מוכר על יד על יד [ו]וכן גר שנפלו לו כלבים וחזירים בירושתו אין מחייבין אותו למכור מיד אלא מוכר על יד על יד וכן [ז]מי שנדר ליקח בית וליקח אשה בארץ ישראל אין מחייבין אותו ליקח מיד עד שימצא את ההוגנת לו [ח]ומעשה באשה אחת שהיה בנה מיצר לה וקפצה ונשבעה כל מי שיבא איני מחזירתו וקפצו עליה בני אדם שאינן מהוגנין וכשבא הדבר אצל חכמים אמרו לא נתכוונה זו אלא להגון לה כשם שאמרו אין מגדלין בהמה דקה כך אמרו [ט]אין מגדלין חיה דקה

והטבח לוקח ושוחט **לוקח ושוחט לוקח ושוהה. לוקח ושוחט לוקח ושוהה.** עד יום השוק שלשים יום למקחו: **וכלבד שלא ישהה את העגונה.** המאוחרת למקחו שלקח ממון לעת השוק לא ישהה אותה לאחר יום השוק להשלים שלשים יום למקחה: **העגונה.** מאוחרת כמו הלהן תעגנה (רות ג) תאחרנה מלהנשא: **אלא קושרה.** ורבנן פליגי עליה דרבן גמליאל: **גונח.** פלידר״א לועק מפני כאב הלב לא היה יכול להשיב רוחו: **לסטים מזויין.** רועה בשדות אחרים ונוטל את הרבים: **שהיו מרעין.** בהמה דקה שלהן בחורשין: **ואע״פ שהיו חורשין סמוך לבתיהם.** ולא היו רועין בשדות אחרים ומשום חורשין ליכא גזל דאמר לעילא אבל מגדלין בחורשין ולקמן (דף פא.) נמי בתקנת יהושע תיקן שלא יקפיד בעל היער על כך אפי׳ הכי נענשו מפני ששדה קטנה היתה ביניהם ושל אחרים היתה: **רועה.** בהמות שלו: **שעשה תשובה.** שלא לגדל בהמה דקה עוד: **כלבים וחזירים.** תנן במתניתין [ב] דאסור לגדלן: **חיה דקה.** לבייס ושועלין: **כלבים כופריים.** קטנים וגנסים הם. ל״א כלבים גדולים של ליידים ואין מזיקין: **חולדות סנאין.** גדילות בסנה: **לנקר את הבית.** מן העכברים: **ורדיני.** סנה: **דקטיני.** דקים: **דמתמאי שקיה.** שוקיה גולין: **בכבל לארץ ישראל.** שמיום גלות יכניה רבו שם תלמידים ונתישבו שם ביישוב קבוע: **דידך מאי.** הלא יש לך בהמה דקה: **תובה.** שם אשתו: **תקברינהו לבנה.** שאתה סומך עליה והיא אינה יכולה לשמור: **מכי אתא רב לבבל.** רבו מתיישבין שם מפני ישיבתו. לישנא אחרינא הוא בא ולמדנו להזהר בכך שראה שם רוב ישראל ויושב קבוע: **שבוע הבן.** ברית מילה על שם שעברו עליו שבעה ימים: **ישוע הבן.** משמה שעושין לפדיון הבן בכור. [ט]ישוע מתרגמינן פורקן כמו פדיון: **רב לא עייל קמיה דשמואל.** טעמא אמרינן לקמן: שמואל

[ט]ר׳ ישמעאל אומר מגדלין כלבים כופרין וחתולים וקופין וחולדות סנאים מפני שעשויים לנקר את הבית מאי חולדות סנאים אמר רב יהודה שרצא חרצא ואיכא דאמרי [י]חרזא דקטיני שקיה ורעיא ביני וורדיני ומאי שרצא דמתתאי שקיה אמר רב יהודה אמר רב [יא]עשינו עצמנו בבבל כארץ ישראל לבהמה דקה [יב]א״ל רב אדא בר אהבה לרב הונא דידך מאי א״ל דידן קא מינטרא להו חובה א״ל חובה תקברינהו לבנה כולה שניה דרב אדא בר אהבה לא אקיים זרעא לרב הונא מחובה איכא דאמרי אמר רב הונא [ט] אמר רב עשינו עצמנו בבבל כארץ ישראל לבהמה דקה [יג]מכי אתא רב לבבל רב ושמואל ורב אסי איקלעו לבי שבוע הבן ואמרי לה לבי ישוע הבן רב לא עייל קמיה דשמואל שמואל

[א]והטבח לוקח ושוחט לוקח ושוהה ובלבד שלא ישהה העגונה שבהן ל׳ יום: [ט]שאלו תלמידיו את ר״ג מהו לגדל אמר להן מותר והתנן אין מגדלין אלא הכי קא בעו מיניה מהו לשהות אמר להן מותר [ב]ובלבד שלא תצא ותרעה בעדר אלא קושרה בכרעי המטה: [ג]ת״ר מעשה בחסיד אחד שהיה גונח מלבו ושאלו לרופאים ואמרו אין לו תקנה עד שינק חלב רותח משחרית לשחרית והביאו לו עז וקשרו לו בכרעי המטה והיה יונק ממנה משחרית לשחרית לימים נכנסו חביריו לבקרו כיון שראו אותה העז קשורה בכרעי המטה חזרו לאחוריהם ואמרו לסטים מזויין בביתו של זה ואנו נכנסין אצלו ישבו ובדקו ולא מצאו בו אלא אותו עון של אותה העז ואף הוא בשעת מיתתו אמר יודע אני [א] שאין בי עון אלא עון אותה העז שעברתי על דברי חברי: אמר ר׳ [ד]ישמעאל מבעלי בתים שבגליל העליון היו בית אבא ומפני מה חרבו שהיו מרעין בחורשין ודנין דיני ממונות ביחיד ואע״פ שהיו להם חורשים סמוך לבתיהם שדה קטנה היתה ומעבירין דרך עליה [ה]ת״ר רועה שעשה תשובה אין מחייבין אותו למכור מיד אלא מוכר על יד על יד [ו]וכן גר שנפלו לו כלבים וחזירים בירושתו אין מחייבין אותו למכור מיד אלא מוכר על יד על יד וכן [ז]מי שנדר ליקח בית וליקח אשה בארץ ישראל אין מחייבין אותו ליקח מיד עד שימצא את ההוגנת לו [ח]ומעשה באשה אחת שהיה בנה מיצר לה וקפצה ונשבעה כל מי שיבא איני מחזירתו וקפצו עליה בני אדם שאינן מהוגנין וכשבא הדבר אצל חכמים אמרו לא נתכוונה זו אלא להגון לה כשם שאמרו אין מגדלין בהמה דקה כך אמרו [ט]אין מגדלין חיה דקה

[ט]ר׳ ישמעאל אומר מגדלין כלבים כופרין וחתולים וקופין וחולדות סנאים מפני שעשויים לנקר את הבית מאי חולדות סנאים אמר רב יהודה שרצא חרצא ואיכא דאמרי [י]חרזא דקטיני שקיה ורעיא ביני וורדיני ומאי שרצא דמתתאי שקיה אמר רב יהודה אמר רב [יא]עשינו עצמנו בבבל כארץ ישראל לבהמה דקה [יב]א״ל רב אדא בר אהבה לרב הונא דידך מאי א״ל דידן קא מינטרא להו חובה א״ל חובה תקברינהו לבנה כולה שניה דרב אדא בר אהבה לא אקיים זרעא לרב הונא מחובה איכא דאמרי אמר רב הונא [ט] אמר רב עשינו עצמנו בבבל כארץ ישראל לבהמה דקה [יג]מכי אתא רב לבבל רב ושמואל ורב אסי איקלעו לבי שבוע הבן ואמרי לה לבי ישוע הבן רב לא עייל קמיה דשמואל שמואל

מהו להשהות קבעו מיניה. אין ג״ל דפליגי רבנן עליה דר״ג כדפי׳ בקונטרס דמהו להשהות קודם הרגל קבעו מיניה ואמר להן מותר ולאו דוקא נקט קושרה אלא אורחא דמלתא נקט שדרכן היה לקשור בהמה דקה לכרעי המטה כדאמר באלו טריפות (חולין דף נד:) אבל היולא מן המטה עד תשעה טפחים [ב]טהור ופירש שם בקונטרס שבכך הוא רגיל לקשור בהמה דקה בכרעי המטה כדכתי׳ אקרו חג בעבותים עד קרנות המזבח שהיו קושרין הקרבנות בכרעי המטה עד שיביאוהו לקרנות המזבח אי נמי נקט קשרו לשמועינן דאפילו בקשורים אסור לגדל כ״א להשהות ובתוספתא (פ״ח) נמי משמע דאף קודם הרגל לא שרי להשהות אלא בבית דהכי קתני בהדיא אבל מגדלים קודם הרגל ל׳ יום ולא שתהא יולאה ורועה בשוק אלא קושרה בכרעי המטה שאלו לר״ג כו׳:

דקטיני שקיה. פי׳ שוקיו דקין ולהכי נקרא מרגלא שהמרגלין ניכר בין השוקים מתוך שהן דקים ונראין גבוהים ומשום הכי תנן [ג]בפ״א דאהלות חולדות הסנאים רבי יוסי אומר ב״ש מטמא כזית במשא וכעדשה במגע דמתוך שרגליה גבוהים ודקים מספקא להן שמא לאו היינו חולדה דקרא ויש לה תורת נבילה או שמא היינו היא ויש לה תורת שרץ והאי דמסיים ומאי שרגא דמתתאי שקיה ה״ק ומאי שרגא חולדה דכתיב בקרא שאין ספק דמתתאי שקיה שהי׳ רגליה קצרות ושורצת על הארץ וכן נראה לר״ת:

תובה תקברינהו לבנה. פר״ח בתמיה וכי דרכה לקבור בניה שאין עושקת לגדלן אלא עושקת לגדל לאן והוי כשגגה היולאת מלפני השליט ומיהו בפרק שני נזירים (נזיר דף מ: ושם) גבי הקפת הראש אין שייך לפרש כן דאמר ליה רב אדא בר אהבה לרב הונא לדידך מאן מקיף להו אמר ליה תובה א״ל תובה תקברינהו לבנה ואין שייך לפרש שם אלא לשון קללה אי נמי יש לומר אין יראה שתענש בקבורת בניה: **מכי אתא רב לבבל.** פי׳ בקונטרס והיו מתישבין שם מפני ישיבתו והיו רוב שדותיהן מישראל וכענין זה פי׳ בפרק קמא דגיטין (דף ו. ושם [ט]) עשינו עצמנו בבבל כארץ ישראל לגיטין מכי אתא רב לבבל ועשינו בקיאין לשמה מתוך שהרבה ישיבות וקשה לר״ת דא״כ מאי פריך התם ממתני׳ דעבו כארץ ישראל לגיטין אבל בבל לא והלא המשניות שנו קודם דאתא רב לבבל ומפר״ת התם מכי אתא רב לבבל והוה לנו שמימות יכניה והחרב והמסגר שגלו לבבל דינה להיות כארץ ישראל לגיטין שבקיאין לשמה וכן כאן לענין בהמה דקה שיש שם רוב ישראל וכן יש ברים בכל מערבין (עירובין דף כח.):

לבי ישוע הבן. פ״ה פדיון הבן וכן הערוך וקשה דאע״ג דמתרגמינן פדיון פורקן מ״מ אין שייך לשון ישועה ור״ת פי׳ שנולד שם בן ועל שם שהולד נושע ונמלט ממעי אמו כדכתיב והמליטה זכר (ישעיה מו) נקט לשון ישועה והיו רגילין לעשות סעודה:

נפק

מסורת הש״ס

[ט] [תוספתא פ״ח], [ב] תמורה טו:, [ג] פ״א שמעון שזור, [ד] [תוספתא פ״מ], [ה] [לקמן ע״ב אימתא ר״ש בן אלעזר וכ״ה בתוספ׳ פ״מ ובערוך ערך מלד א], [ו] פ״א מרגלא, [ז] מיר מז:, [ח] [גיטין ו.], [ט] [דף עט:], [י] [שם], [יא] [ל״ל טמא וע״ש], [יב] ל״ל בפ״מ דכלאים מ״ה, [יג] [ד״ה מכי].

הגהות הב״ח

(ט) גמ׳ אמר ר׳ הונא עשינו עצמנו בל״ל ומיבעי אמר רב נחמן:

גליון הש״ס

רש״י ד״ה ישוע הבן בו׳ ישוע מתרגמינן. ל״ל ויושע ומתרגמינן ופרק (שמות יד) ועי׳ כש״י ע״ז דף ד׳ ע״א ד״ה להם שוע:

הגהות מהר״ב רנשבורג

[א] גמ׳ אמרי׳ כי עון אלא עון אותה העז. עיין שיטה מקובצת ומהרש״א בח״א כתב בענין אחר ודבריו ממוהים קצת מקוצא דכתובות דף פ ע״א דגורמא יונק בשבת:

לעזי רש״י

פלידר״א [פלינדר״א]. להאנח.

עין משפט נר מצוה

קלז א ב מיי׳ פ״ה מהלכות נזקי ממון הלכה ז סמג עשין סו טוש״ע חו״מ סי׳ תט:

קלח ג ד מיי׳ שם הל׳ י סמג שם טור וש״ע ח״מ סימן תט סעיף ד:

קלט ה ו מיי׳ פ״מ מהלכות גרים הלכה יג סמג לאוין רמב טוש״ע יו״ד סימן ריט סעיף ג:

קמ ז מיי׳ פ״ה מהל׳ נזקי ממון הלכה ב סמג עשין סו טוש״ע ח״מ סימן תט סעיף ג ועיין בטור:

קמא ח מיי׳ שם הלכה ז סמג שם טור ח״מ סימן תט:

מוסף רש״י

גונח. מיילל (חולין נא: ע״ש) פלגי״ט בלע״ז, לועק מכאב לבו, כמו גונחי גנח כאיימיה דסיכרא (תמורה טו:). לסטים מזויין. בהמה דקה אין יכולים לשומרה והולכת ורועה בשדות אחרים (שם). מכי אתא רב לבבל. וקבע ישיבה בסורא, ודשמואל הואי בנהרדעא, אבל מעיקרא לא, ואע״ג דגמירי דמשגלה יכניה לבבל והחרב והמסגר עמו לא פסקה תורה מהם (גיטין ו.). שבוע הבן. מילה שהיא לסוף ז׳ (רשב״ם ב״ב ס:). ישוע הבן. פדיון (ע״ז ד.).